

ประเภทภูมิปัญญาด้าน ดนตรี วรรณกรรม ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

ชื่อภูมิปัญญา ชิ่ง (ปิ่น)

บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา

ชิ่ง เป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้าน พื้นเมือง ของชาวอำเภอเวียงสา ประเภทเครื่องดีด มีลักษณะคล้าย กระຈប់ปี แต่มีขนาดเล็กกว่า และคันทวนของชิ่งสั้นกว่า ปลายคันทวนไม่โค้งงอ นิยมเล่นกันมาก การทำชิ่ง (ปิ่น) ทำด้วยไม้ประคู้ ซึ่งมีเสียงไพเราะมาก แต่ไม้ประคู้จะมีน้ำหนักมาก และทำให้สวຍได้ยาก เพราะเป็นไม้เนื้อแข็ง ผู้ประดิษฐ์จึงนิยมมาใช้ไม้สักแทน เพราะประดิษฐ์ให้สวຍงาມได้มากกว่า

ความเป็นมา

ตัวชิ่ง (ปิ่น) คือ กะโหลก (ตัว) และคันทวนยาวประมาณ 100 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 25 เซนติเมตร ตัวกะโหลกกับคันทวนส่วนมากจะเป็นไม้จันทน์เดียวกัน ขุดคว้านกะโหลกให้เป็นโพรง และมีแผ่นไม้ใบบาง ๆ ประมาณ 2 มิลลิเมตร ขนาดเท่าตัวชิ่ง เจาะรูตรงปลายเป็นแผ่นตัดหน้ากะโหลก เรียกว่า ตาด เพื่อหุ้มเสียงให้หุ้ม กังวาน ไพเราะ คันทวนทำเป็นเหลี่ยมด้านบนแบน ด้านล่างมน ปลายคันทวนเจาะเป็นร่อง มีรูสำหรับสอดลูกบิดข้างละ 2 รู สายชิ่งมีทั้งหมด 4 สาย เวลาเทียบเสียง คู่ละ 1 เสียง มีหย่องสำหรับหนุนสายตรงกะโหลกและมีตะพานหรือนมรับนิ้วจำนวน 11 อัน ไล่เสียงต่ำไปหาสูง สำหรับไม้ดีดทำด้วยเขาสัตว์ โดยจะช้าหรือเร็วก็ได้ ส่วนมือช้ำจะกดลงช่องของนมเคลื่อนที่ช้ำไปตามเสียงสูงต่ำ ของทำนองเพลง

ชิ่งมีขนาดไม่เท่ากัน สามารถจัดได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ชิ่งเล็ก (ปิ่น) นิยมเรียกว่า ชิ่งลูกสี่
2. ชิ่งกลาง (ปิ่น) นิยมเรียกว่า ชิ่งลูกสาม
3. ชิ่งใหญ่หรือชิ่งหลวง นิยมเรียกว่า ชิ่งลูกสี่

คำว่าลูกสามและลูกสี่ สามารถเทียบเสียงดนตรีสากล คือ

- ลูกสาม คือ สายหุ้ม คือ เสียงโด สายเอก คือ เสียงซอล
- ลูกสี่ คือ สายหุ้ม คือ เสียงซอล สายเอก คือ เสียงโด

ชิ่ง หรือ (ปิ่น) นับว่าเป็นภูมิปัญญาปัญญาในด้าน ดนตรี วรรณกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นของคนพื้นบ้านพื้นเมือง อำเภอเวียงสา ที่ควรจะอนุรักษ์ศึกษาสืบทอดต่อไป

แหล่งข้อมูล

นายญาณ สองเมืองแก่น

บ้านเลขที่ 184 หมู่ 4 ตำบลกลางเวียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน 55110

☎ 054 - 781105